

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Προς μια πολιτική της ΕΕ για τον εξορθολογισμό της βιομηχανίας περιστροφικού όφσσετ και βαθυτυπίας στην Ευρώπη» (γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)

(2011/C 44/16)

Εισηγητής: **ο κ. GENDRE**

Συνεισηγητής: **ο κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Στις 16 Ιουλίου 2009, και σύμφωνα με το άρθρο 29 παράγραφος 2 του Εσωτερικού της Κανονισμού, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας με θέμα:

«Προς μια πολιτική της ΕΕ για τον εξορθολογισμό της βιομηχανίας περιστροφικού όφσσετ και βαθυτυπίας στην Ευρώπη».

Η Συμβουλευτική Επιτροπή Βιομηχανικών Μεταλλαγών, στην οποία ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή της την 1η Ιουλίου 2010.

Κατά την 464η σύνοδο ολομέλειας, της 14ης και 15ης Ιουλίου 2010 (συνεδρίαση της 14ης Ιουλίου 2010), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε την ακόλουθη γνωμοδότηση με 145 ψήφους υπέρ, 2 ψήφους κατά και 7 αποχές.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η ευρωπαϊκή βιομηχανία γραφικών τεχνών είναι αντιμέτωπη με τεράστιες προκλήσεις λόγω της ανάπτυξης του Διαδικτύου ως πηγής ενημέρωσης και διαφήμισης, της μείωσης του αριθμού των αναγνωστών εφημερίδων και περιοδικών, καθώς και λόγω του έντονου παγκόσμιου ανταγωνισμού σε ορισμένα προϊόντα του κλάδου.

1.2 Ο επιμέρους τομέας του περιστροφικού όφσσετ και της βαθυτυπίας αντιμετωπίζει μια ακόμη πιο δύσκολη κατάσταση λόγω της σημαντικής πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας, που από ορισμένους αναλυτές υπολογίζεται στο 25-30 %. Η έκθεση IFO Konjunkturtest για τη γερμανική βιομηχανία γραφικών τεχνών επισημαίνει ότι τα ποσοστά επενδύσεων σε αυτόν τον κλάδο ακολούθησαν τις τάσεις της αγοράς και ως εκ τούτου εμφανίζουν μείωση από το 2008. Το 2006 και το 2007 ήταν αρκετά καλά έτη για τη βιομηχανία γραφικών τεχνών⁽¹⁾. Από το 2008, ωστόσο, οι κύκλοι των επενδύσεων περιορίστηκαν σε αρκετά χαμηλότερο επίπεδο, κυρίως για λόγους εξορθολογισμού και βελτίωσης της ροής παραγωγής.

1.3 Η αγορά των γραφικών τεχνών πάσχει από πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα, στην οποία προστίθενται και άλλοι σημαντικοί παράγοντες ανταγωνισμού, όπως η ελκυστικότητα των νέων μέσων, η εισαγωγή από χώρες που παράγουν με χαμηλό κόστος, η μείωση της ζήτησης. Αυτό το δυσμενές οικονομικό πλαίσιο προκάλεσε μείωση των τιμών και είχε αρνητικές επιπτώσεις στο επίπεδο ζωής των υπαλλήλων.

1.4 Επίσης, η τρέχουσα οικονομική κρίση κατέστησε πιο δύσκολη την πρόσβαση σε πιστώσεις. Όπως σε πολλούς άλλους τομείς, αυτές οι αρνητικές τάσεις όξυναν την ανάγκη μείωσης του κόστους παραγωγής. Αυτή η κατάσταση επηρέασε τις πρόσφατες μισθολογικές διαπραγματεύσεις. Σε αυτό το δυσμενές πλαίσιο, υπάρχει ο φόβος ότι οι επιχειρήσεις στον κλάδο των γραφικών τεχνών, κυρίως δε όσες δραστηριοποιούνται σε πιο ευάλωτα τμήματα της αγοράς, θα πρέπει να εξετάσουν το ενδεχόμενο αναδιάρθρωσης και μαζικών απολύσεων.

1.5 Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε το 2007 τα αποτελέσματα μελέτης που αναλύει τους παράγοντες ανταγωνιστικότητας

του κλάδου. Οι έρευνες αυτές οδήγησαν στην υποβολή προτάσεων σχετικά με ένα σχέδιο δράσης για τη βιομηχανία γραφικών τεχνών. Η ΕΟΚΕ στηρίζει το σύνολο των προτάσεων αυτών, τις οποίες οι επιχειρήσεις αρχίζουν να εφαρμόζουν και που εξακολουθούν να είναι επίκαιρες. Εκφράζει την ικανοποίησή της για όσα έχουν ήδη επιτευχθεί, αλλά εκτιμά ότι οι δυσκολίες του κλάδου, που οξύνονται ιδιαίτερα από την κρίση και την ύφεση που πλήττει όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, απαιτούν νέες πρωτοβουλίες για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που τίθενται βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα.

1.6 Η ΕΟΚΕ ενημερώθηκε για την ύπαρξη ενός νέου κοινού σχεδίου μεταξύ συνδικαλιστικών οργανώσεων και εργοδοτών του κλάδου, διάρκειας ενός έτους, με στόχο την κατάρτιση από τους κοινωνικούς εταίρους κατευθυντήριων γραμμών για την κοινωνικά υπεύθυνη αναδιάρθρωση των επιχειρήσεων. Το σχέδιο αυτό, που ξεκίνησε το 2009, δίνει τη δυνατότητα σε εργοδότες και συνδικαλιστικές οργανώσεις να προβούν σε από κοινού ανάλυση των προβλημάτων του κλάδου και να ξεκινήσουν μια διαδικασία προβληματισμού για την προσπάθεια επίλυσης αυτών με συντονισμένες προσπάθειες. Ο διάλογος θα πρέπει να προσανατολισθεί προς την κατάρτιση ενός σχεδίου δράσης με στόχο τη μείωση της πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας του κλάδου.

1.7 Ένα τέτοιο σχέδιο θα μπορούσε να ενταχθεί στο πλαίσιο μιας πιο μακροπρόθεσμης βιομηχανικής πολιτικής, που θα περιλαμβάνει διαδικασία προβληματισμού σχετικά με τα νέα πρότυπα δραστηριότητας στη βιομηχανία γραφικών τεχνών. Οι προσπάθειες θα πρέπει να παρακολουθούνται από μια ομάδα υψηλού επιπέδου που θα απαρτίζεται από εκπροσώπους του κλάδου, συνδικαλιστικές ενώσεις υπαλλήλων και εμπειρογνώμονες, και θα συσταθεί υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Καθήκον της ομάδας θα είναι ο εντοπισμός των μελλοντικών μεταλλαγών και των μέσων που θα επιτρέψουν τον έλεγχο αυτών, χάρη σε ένα διαφανές σύστημα συλλογής πληροφοριών.

1.8 Επί του παρόντος, ο επίσημος κοινωνικός διάλογος μεταξύ εργοδοτών και συνδικαλιστικών οργανώσεων διεξάγεται μόνο σε επίπεδο επιχειρήσεων και σε εθνικό επίπεδο. Η ΕΟΚΕ ζητεί από την Επιτροπή να συστήσει μια επιτροπή ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου για τον κλάδο στο σύνολό του.

⁽¹⁾ Ifo, Investitionstest, München, Frühjahrsgutachten 2008 (Έρευνα για τις επενδύσεις, Μόναχο, άνοιξη 2008).

1.9 Η ημερήσια διάταξη ενός επίσημου και διαρθρωμένου ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου θα μπορούσε να περιλαμβάνει:

- 1) Εξέταση των διαφόρων μέτρων για τη διατήρηση της απασχόλησης: κατάρτιση και επαγγελματικός αναπροσανατολισμός σε συνδυασμό με μείωση και καλύτερη διαχείριση του χρόνου εργασίας, προσφυγή σε ανεργία για τεχνικούς λόγους και επιδίωξη της εσωτερικής και εξωτερικής κινητικότητας στην επιχείρηση ή στο επάγγελμα.
- 2) Εξέταση των προσπαθειών που πρέπει να καταβληθούν ώστε να διασφαλιστεί η προσαρμογή της παραγωγικής ικανότητας στη ζήτηση της αγοράς, χωρίς αρνητικές επιπτώσεις στους όρους εργασίας.
- 3) Κοινή σύσταση των εκπροσώπων των εργοδοτών και των εργαζομένων σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές σε θέματα μακροπρόθεσμων επενδύσεων, με παράλληλη παραδοχή ότι οι ανάγκες σε νέες επενδύσεις και το εύρος αυτών μπορούν να αναλυθούν διεξοδικά μόνο σε επίπεδο επιχείρησης. Ο προσδιορισμός των στοιχείων της κατάλληλης επενδυτικής στρατηγικής θα πρέπει να διασφαλίζει την απόκτηση μηχανημάτων αντικατάστασης ή για την ανταπόκριση στις ανάγκες της αγοράς, δίνοντας τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να εξοπλιστούν καταλλήλως ώστε να λειτουργούν αποτελεσματικά εντός του τμήματος της αγοράς στο οποίο δραστηριοποιούνται σήμερα ή προτίθεται να απευθυνθούν.
- 4) Την ανάγκη αποτίμησης της χρηματοπιστωτικής κατάστασης του κλάδου, με τη συγκέντρωση και ενοποίηση δημοσιευμένων δεδομένων, χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο το απόρρητο των στρατηγικών αποφάσεων που σκοπεύουν να εφαρμόσουν οι εταιρείες. Πρόκειται για απόλυτη προτεραιότητα, ώστε να καταστεί δυνατή μια καλύτερη ανάλυση των υφιστάμενων περιθωρίων ελιγμών.
- 5) Προσδιορισμό των βέλτιστων πρακτικών όσον αφορά τις συνθήκες εργασίας, κατάρτισης και μετεπίδειξης, με παράλληλη εξασφάλιση της συμμόρφωσης προς τους συμφωνημένους κανόνες του ευρωπαϊκού κοινωνικού προτύπου και των συλλογικών συμβάσεων και συμφωνιών, εφόσον υπάρχουν.

1.10 Η ΕΟΚΕ ζητεί από την Επιτροπή να προβεί στη σύσταση ενός παρατηρητηρίου ή ενός τομεακού συμβουλίου για τα επαγγέλματα και τις δεξιότητες σε ευρωπαϊκό επίπεδο, το οποίο θα εκτιμήσει τις υφιστάμενες και τις μελλοντικές ανάγκες του κλάδου και θα συμβάλλει στην ταύτιση της προσφοράς κατάρτισης με τη ζήτηση. Ένα τέτοιο παρατηρητήριο θα συνέβαλε στην προαγωγή της διαρκούς επαγγελματικής κατάρτισης καθώς και στην κινητικότητα και τον επαγγελματικό αναπροσανατολισμό των υπαλλήλων.

1.11 Για το άμεσο μέλλον, η ΕΟΚΕ συνιστά οι αρμόδιες ευρωπαϊκές ενώσεις, με την οικονομική και υλικοτεχνική υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και με την παρουσία της, να διοργανώσουν συνέδριο με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη για την από κοινού καταγραφή της κατάστασης και τη χάραξη προοπτικών δράσης βραχυπρόθεσμα και για τη χρηματοδότηση ανεξάρτητης μελέτης για το μεσοπρόθεσμο και το μακροπρόθεσμο μέλλον του τομέα. Στους κοινωνικούς εταίρους θα μπορούσε να ανατεθεί η υποβολή μέτρων άμεσης εφαρμογής για τον προσανατολισμό της αγοράς προς τη βιώσιμη λειτουργία και ο εντοπισμός των πιθανών εκδοχών ως προς την εξέλιξη του επαγγέλματος.

1.12 Θα μπορούσε να διεξαχθεί μελέτη σχετικά με τη δραστηριότητα των πρακτόρων, προκειμένου να εκτιμηθεί ο αντίκτυπος της

στον καθορισμό των τιμών, ενώ παράλληλα μπορεί να εξετασθεί από τις επιχειρήσεις η προσφυγή σε συμφωνίες εξειδίκευσης, ώστε να προαχθεί η καλύτερη αξιοποίηση της παραγωγικής ικανότητας χάρη στις οικονομίες κλίμακας και τη βελτίωση των τεχνικών παραγωγής.

1.13 Η ΕΟΚΕ καλεί τις εθνικές και τις ευρωπαϊκές δημόσιες αρχές να διευκολύνουν την πρόσβαση του κλάδου στη δημόσια χρηματοδότηση, μέσω ιδίως του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και του Ευρωπαϊκού Ταμείου για την Προσαρμογή στην Παγκοσμιοποίηση, στο πλαίσιο της ανάπτυξης δράσεων κατάρτισης, επαγγελματικού αναπροσανατολισμού και υποστήριξης της κινητικότητας των εργαζομένων στον κλάδο των γραφικών τεχνών. Καλεί τις επιχειρήσεις να εξετάσουν τις δυνατότητες παρέμβασης της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕ) για τη χρηματοδότηση της απόκτησης νέων τεχνολογιών για την ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων.

2. Ιστορικό

2.1 Η εξέλιξη της ευρωπαϊκής βιομηχανίας γραφικών τεχνών συνδέεται στενά με τις εξελίξεις στους κλάδους των προμηθευτών της σε χαρτί, μελάνη και τυπογραφικές μηχανές και στους κλάδους των παραγγελιοδοτών της, οι οποίοι αντιμετωπίζουν εσωτερικές δυσκολίες και δρουν οργανωμένα για να τις υπερβούν, υιοθετώντας ορισμένοι εξ αυτών μια διαδικασία συγκέντρωσης.

2.2 Οι δυσκολίες αυτές οφείλονται στις επιτεινόμενες από την κρίση διαρθρωτικές αλλαγές που επιφέρει στους τρόπους επικοινωνίας η ανάπτυξη του Διαδικτύου, το οποίο σταδιακά μεταβάλλει τις συνιστώσες της αγοράς. Ο έντονος αντίκτυπος του Διαδικτύου γίνεται αισθητός σε ολόκληρη την αλυσίδα αξίας μέσα από τη μείωση των προϋπολογισμών για τη διαφήμιση, στερώντας από τα έντυπα μέσα ενημέρωσης σημαντικά έσοδα, και μάλιστα κατά τρόπο εν μέρει μη αναστρέψιμο, γεγονός που επηρεάζει αρνητικά την πολυφωνία στην ενημέρωση.

2.3 Για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε συγκεκριμένους τομείς παραγωγής που δεν υπόκεινται σε χρονικά όρια για τη διάθεσή τους στην αγορά (ιδιαίτερα στον τομέα διαφόρων κατηγοριών βιβλίων), οι νέες δυνατότητες μεταφορών και επικοινωνιών ενισχύουν τον ανταγωνισμό από τυπογράφους στην Ινδία ή την Κίνα. Επίσης, φαίνεται ότι οι πράκτορες που αναζητούν τις χαμηλότερες τιμές τείνουν να αναθέτουν παραγγελίες σε τυπογράφους στην Ασία, με αποτέλεσμα να ευνοείται η ανάπτυξη μιας αποπληθωριστικής τάσης που είναι επίζηττα για τις επενδύσεις. Με την ολοένα και συχνότερη δημοσίευση καταλόγων κατά τρόπο ηλεκτρονικό και όχι έντυπο, οι εξελίξεις αυτές έχουν ολέθριες συνέπειες για τον ευρωπαϊκό κλάδο του περιστροφικού όφσετ και της βαθυτυπίας.

2.4 Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία που δημοσίευσε η Eurostat, η ευρωπαϊκή βιομηχανία γραφικών τεχνών περιλαμβάνει 132 571 επιχειρήσεις και απασχολεί περισσότερους από 853 672 υπαλλήλους⁽²⁾, με επτά χώρες (Ηνωμένο Βασίλειο, Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Βέλγιο, Κάτω Χώρες και Ισπανία) να απασχολούν το 80 % του συνόλου των απασχολούμενων στον κλάδο στην Ευρώπη των 25. Ποσοστό μεγαλύτερο του 95 % των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων γραφικών τεχνών απασχολούν λιγότερα από 50 άτομα, δηλαδή περίπου το 60 % της συνολικής απασχόλησης, ενώ ποσοστό μικρότερο του 1 % απασχολούν περισσότερους από 250 εργαζόμενους, δηλαδή περίπου το 13 % της συνολικής απασχόλησης. Εντούτοις, απαιτούνται λεπτομερέστερα αριθμητικά δεδομένα, που επί του παρόντος δεν υπάρχουν, ώστε να σχηματιστεί πληρέστερη και ακριβέστερη εικόνα του κλάδου.

⁽²⁾ Η ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών βιομηχανιών γραφικών τεχνών, Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2007).

2.5 Η παρούσα γνωμοδότηση αφορά κυρίως το περιστροφικό όφσεν και την βαθυτυπία, λόγω του σημαντικού όγκου «τιράζ» ή εντύπων, και δεν περιλαμβάνει όλη την προβληματική του τομέα των εφημερίδων ή της εκτύπωσης συσκευασιών, που θεωρούνται διαφορετικές αγορές λόγω των προϊόντων τους. Πράγματι, πολλές εφημερίδες διαθέτουν δικό τους τυπογραφείο και δεν εμπλέκονται παρά περιθωριακά στον εν λόγω κλάδο. Ο κλάδος του περιστροφικού όφσεν και της βαθυτυπίας περιλαμβάνει εταιρείες που παράγουν μεγάλες ποσότητες. Το περιστροφικό όφσεν και η βαθυτυπία είναι διαφορετικές διαδικασίες εκτύπωσης και απαιτούν διαφορετικά μηχανήματα. Το όφσεν χρησιμοποιείται από μεγάλες εταιρείες περιστροφικού όφσεν και από μικρές εταιρείες όφσεν με τροφοδοσία φύλων. Οι ευρωπαϊκοί κλάδοι όφσεν και βαθυτυπίας συνολικά αντιπροσώπων στο 56 % της συνολικής αγοράς κλασικής τυπογραφίας στην Ευρώπη ⁽³⁾. Οι εν λόγω επιχειρήσεις παράγουν βιβλία, εφημερίδες, καταλόγους και περιοδικά που από τη φύση τους τυπώνονται σε μεγάλες ποσότητες, κυμαινόμενες συνήθως μεταξύ 10 000 και 300 000 αντιτύπων.

2.6 Το ήμισυ της παραγωγής αφορά τα περιοδικά, και το λοιπό ήμισυ κυρίως τους καταλόγους, τα διαφημιστικά φυλλάδια και τα βιβλία. Για το σύνολο της παραγωγής απαιτούνται 5 εκατομμύρια τόνοι χάρτου ετησίως. Τα περισσότερα περιοδικά στην Ευρώπη τυπώνονται με βαθυτυπία, όπως και πολλά είδη συσκευασιών. Η ετήσια παραγωγική ικανότητα του ευρωπαϊκού κλάδου βαθυτυπίας υπερβαίνει τα 5 εκατομμύρια τόνους, εκ των οποίων το 80 % αφορά μόνο 5 χώρες. Ο συνολικός αριθμός περιστροφικών μηχανών στην Ευρώπη ανέρχεται στις 222.

2.7 Στην Ευρώπη ο κλάδος του περιστροφικού όφσεν και της εκδοτικής βαθυτυπίας χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη μεγάλων επιχειρήσεων, τόσο στον κλάδο του περιστροφικού όφσεν (περίπου 30 επιχειρήσεις στην Ευρώπη) όσο και στον κλάδο της βαθυτυπίας (περίπου 25 επιχειρήσεις στην Ευρώπη). Ανταγωνίζονται μεταξύ τους για να βελτιώσουν το μερίδιό τους στην αγορά έναντι μιας μειούμενης ζήτησης σε παγκόσμιο επίπεδο. Τα τελευταία έτη, η βαθυτυπία καλείται να ανταποκριθεί σε ολοένα και εντονότερο ανταγωνισμό εκ μέρους του περιστροφικού όφσεν. Οι επιχειρήσεις υπόκεινται σε αυξανόμενες πιέσεις και οι κοινωνικοί εταίροι βρίσκονται αντιμέτωποι με την ανάγκη να διαπραγματευθούν αναδιαρθρώσεις, προσπαθώντας να διαφυλάξουν όσο το δυνατόν την απασχόληση, τις συνθήκες εργασίας και τους μισθούς.

3. Σκεπτικό

3.1 Τα προβλήματα που καλείται να αντιμετωπίσει η ευρωπαϊκή βιομηχανία γραφικών τεχνών στο σύνολό της είναι ακόμη πιο οξυμένα για τον τομέα του περιστροφικού όφσεν και της βαθυτυπίας, ο οποίος έχει δεχθεί βαρύ πλήγμα από προκλήσεις τόσο διαρθρωτικές όσο και συγκυριακές: παγκόσμια εξέλιξη του κλάδου των μέσων ενημέρωσης με την άνοδο του Διαδικτύου που μειώνει την αγορά των έντυπων προϊόντων στον τομέα της ενημέρωσης, πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα και υπερεπενδύσεις, συγκέντρωση.

3.2 Παγκόσμια εξέλιξη του κλάδου των μέσων ενημέρωσης

3.2.1 Ο όγκος της παραγωγής αναμένεται να εξακολουθήσει να μειώνεται τα επόμενα έτη λόγω της αύξησης των ηλεκτρονικών

εκδόσεων, της ηλεκτρονικής διαφήμισης και της συνεπαγόμενης μεταβολής στη συμπεριφορά των αναγνωστών.

Τα τελευταία πέντε έτη επικρατεί καθοδική τάση της παραγωγής καταλόγων πληροφοριών και καταλόγων προϊόντων. Η παραγωγή αυτή, όμως, είναι καίριας σημασίας για τον ευρωπαϊκό κλάδο του περιστροφικού όφσεν και της βαθυτυπίας. Εάν συνεχισθεί αυτή η τάση, θα υπάρξουν και νέες αναδιαρθρώσεις, νέες συγχωνεύσεις και πολλές επιχειρήσεις θα αναγκαστούν να κλείσουν, με αποτέλεσμα την επιπλέον μείωση των θέσεων απασχόλησης.

3.2.2 Την τελευταία δεκαετία, ο ευρωπαϊκός κλάδος των περιοδικών γνωρίζει μια καθοδική τάση που χαρακτηρίζεται από τη μείωση των πωλήσεων και την υποχώρηση των τιμών ⁽⁴⁾. Επίσης, σύμφωνα με την έρευνα Intergraf, τέσσερις από τις έξι βασικές χώρες παραγωγής περιοδικών σημείωσαν ύφεση το διάστημα μεταξύ 2001 και 2004, εκτός της Ισπανίας και της Ιταλίας, όπου παρατηρήθηκε μια ελαφρά άνοδος. Σύμφωνα με πιο πρόσφατα στοιχεία, οι αγορές της Ιταλίας και της Ισπανίας εμφανίζουν συρρίκνωση επί του παρόντος. Το 2009, οι επενδύσεις στη διαφήμιση σε περιοδικά μειώθηκαν κατά 28,7 % στην Ιταλία (Nielsen), ενώ η παραγωγή περιοδικών υποχώρησε κατά 10,5 % σε βάρος (Istat). Πρόκειται για μια τάση που διατηρείται μέχρι σήμερα και που θα εξακολουθήσει να διατηρείται όσο υπάρχει πλεόνασμα παραγωγής στον κλάδο. Καθώς οι επιχειρήσεις απευθύνονται σε ολοένα και πιο εξειδικευμένο κοινό για να αυξήσουν τις πωλήσεις τους, οι παραγγελίες τους αφορούν μικρότερα τιράζ, γεγονός που επιδρά αρνητικά στον κλάδο του περιστροφικού όφσεν και της βαθυτυπίας, ο οποίος μπορεί να μειώνει το κόστος παραγωγής μόνο χάρη σε πολύ μεγάλα τιράζ.

3.2.3 Οι εκδοτικοί όμιλοι που εκδίδουν καθημερινές εφημερίδες έχουν μειώσει τον αριθμό των τίτλων τους λόγω της μείωσης του αριθμού των αναγνωστών. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, για παράδειγμα, το 2008 καταργήθηκαν ούτε λίγο ούτε πολύ 53 τίτλοι, που αφορούσαν κυρίως δωρεάν εβδομαδιαία έντυπα. Ορισμένοι από τους όμιλους παρέχουν προσφορές διπλής συνδρομής, στην έντυπη και στην ηλεκτρονική έκδοση, σε μια προσπάθεια διερεύνησης της συμπληρωματικότητας μεταξύ αυτών των δύο μορφών διάδοσης της πληροφορίας και της διαφήμισης. Η κίνηση αυτή ενδέχεται να συμβάλει στη συγκράτηση της ύφεσης του κλάδου και ίσως να διευκολύνει την επαγγελματική ανακατάταξη ορισμένων υπαλλήλων, αν και αυτό δεν είναι βέβαιο προς το παρόν.

3.2.4 Το χαρτί αντιπροσωπεύει σήμερα ποσοστό μεγαλύτερο του 50 % του κόστους εκτύπωσης στην Ευρώπη και καθώς οι επιχειρήσεις αγοράζουν μεμονωμένα το χαρτί, δυσκολεύονται να ανταγωνιστούν τις ομαδικές αγορές που πραγματοποιούνται σε χώρες της νοτιοανατολικής Ασίας. Σε πολύ πρόσφατη έκθεση, η Stationers' and Newspaper Makers' Company εκτιμά ότι η ζήτηση δημοσιογραφικού χάρτου θα μειωθεί κατά το ήμισυ (56 %) έως το 2020. Η ίδια έκθεση αναφέρει επίσης ότι η ζήτηση έντυπων περιοδικών αναμένεται να μειωθεί κατά ένα τρίτο περίπου, λόγω της αύξησης των ηλεκτρονικών εκδόσεων και των επιπτώσεων στη διαφήμιση, χωρίς να υπολογίζεται ο αντίκτυπος των ηλεκτρονικών μέσων ενημέρωσης στον κλάδο των περιοδικών επιχειρηματικού περιεχομένου ⁽⁵⁾.

⁽³⁾ Η ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών βιομηχανιών γραφικών τεχνών, Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2007).

⁽⁴⁾ Η ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών βιομηχανιών γραφικών τεχνών, Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2007).

⁽⁵⁾ The Future of Paper and Print in Europe, Stationers' and Newspaper Makers' Company (2009).

3.2.5 Στο παρελθόν, οι μεγάλοι εκδοτικοί οίκοι είχαν δικά τους τυπογραφεία που τύπωναν τις εκδόσεις τους. Την τελευταία δεκαετία, πολλοί πούλησαν αυτά τα περιουσιακά στοιχεία για να εστιάσουν τις δραστηριότητές τους στην ουσία του επαγγέλματός τους. Σπάνια διαθέτουν πλέον οι εκδότες δικά τους τυπογραφεία. Επιπλέον, κάνοντας ενίοτε χρήση των υπηρεσιών πρακτόρων, αναθέτουν τις τυπογραφικές εργασίες τους στον τυπογράφο που θα προτείνει τη χαμηλότερη τιμή, γεγονός που σημαίνει περαιτέρω πιέσεις στις επιχειρήσεις γραφικών τεχνών, και οξύνει τις δυσκολίες σε έναν τομέα ήδη πολύ αποδυναμωμένο. Η πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα επιτρέπει σε μεγάλους και ισχυρούς εκδοτικούς οίκους να επιβάλλουν μείωση του κόστους, γεγονός που περιορίζει το περιθώριο κέρδους των επιχειρήσεων γραφικών τεχνών με όλες τις δυσμενείς επιπτώσεις στο επίπεδο των αποδοχών των υπαλλήλων.

3.2.6 Οι εκδότες καταλόγων και περιοδικών ασκούν παρόμοια πίεση στις τιμές παραγωγής των προϊόντων τους. Δεδομένου του έντονου ανταγωνισμού για κάθε σύμβαση, οι περισσότερες από τις επιχειρήσεις γραφικών τεχνών τείνουν να μειώνουν το κόστος, ουσιαστικά μέσω της συμπίεσης των δαπανών προσωπικού, με αποτέλεσμα την επιδείνωση των εργασιακών συνθηκών.

3.2.7 Η χρηματοπιστωτική κρίση έχει δυσμενείς συνέπειες όσον αφορά την πρόσβαση των επιχειρήσεων γραφικών τεχνών σε πιστώσεις, καθώς βρίσκονται σε μειονεκτική θέση ενώπιον των τραπεζών λόγω της κακής φήμης του κλάδου. Επίσης, η κρίση προκαλεί τη μείωση του προϋπολογισμού για διαφήμιση, επιδρώντας αρνητικά στον όγκο των δραστηριοτήτων τους.

3.2.8 Τέλος, αν και θα ήταν ευκαίωτο, φαίνεται δύσκολο για τις επιχειρήσεις γραφικών τεχνών να διαφοροποιήσουν τις δραστηριότητές τους, καθώς οι περισσότερες δεν είναι επί του παρόντος σε θέση να επενδύσουν, συγκεκριμένα στον χώρο της προετοιμασίας δημοσιευμάτων για το τυπογραφείο, λόγω έλλειψης οικονομικών μέσων και διαθέσιμων εγκαταστάσεων.

3.2.9 Αντιθέτως, οι μικροί και μεσαίου μεγέθους μονάδες παραγωγής φαίνεται ότι μπορούν να προσαρμοστούν πιο εύκολα στις διαρθρωτικές αλλαγές και στις συγκυριακές δυσχέρειες λόγω μεγαλύτερης ευελιξίας του τρόπου λειτουργίας τους, ο οποίος λαμβάνει πιο εύκολα υπόψη τις ανάγκες μιας πιο διαφοροποιημένης πελατείας. Στο μέλλον, οι επιχειρήσεις αυτές θα μπορούσαν να συμβάλουν στην επαγγελματική επανένταξη ορισμένων υπαλλήλων μεγάλων επιχειρήσεων που έχασαν την εργασία τους, ο αριθμός των οποίων ωστόσο είναι δύσκολο να προσδιοριστεί.

3.3 Πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα και υπερεπενδύσεις

3.3.1 Η αύξηση της πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας⁽⁶⁾ στην ευρωπαϊκή αγορά περιστροφικού όφσετ και βαθυτυπίας είναι αποτέλεσμα τόσο της μείωσης της ζήτησης στην ευρωπαϊκή αγορά όσο και των υπερεπενδύσεων και επηρεάζει αρνητικά τα στενά περιθώρια κέρδους των επιχειρήσεων. Σε όσες ήδη υπήρχε πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα υφίσταται πλέον πραγματικός κίνδυνος να αρχίσουν να υιοθετούνται πιο δρακόντεια μέτρα για τη μείωση του κόστους, σε μια απεγνωσμένη προσπάθεια να διατηρηθούν τα περιθώρια κέρδους ή για λόγους επιβίωσης. Μεγάλος είναι ο αριθμός των επιχειρήσεων που είναι καταδικασμένες να αποδέχονται τιμές πώλησης κατώτερες του συνολικού κόστους, προσπαθώντας να περιορίσουν τις ζημιές.

3.3.2 Σύμφωνα με μελέτη της UNI Europa Graphical, το επίπεδο της παραγωγής στον τομέα των γραφικών τεχνών το 2008 επανήλθε στα επίπεδα του 2004⁽⁷⁾. Παρά τις δυσμενείς συγκυρίες, οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις εκδοτικής βαθυτυπίας αγόρασαν 28 νέες μηχανές μεταξύ 2005 και 2008. Βέβαια, οι επενδύσεις αυτές εντάσσονται εν μέρει σε στρατηγικές που αφορούν, για παράδειγμα, την ανάγκη ανανέωσης του υλικού εξοπλισμού, την ανταπόκριση στις νέες απαιτήσεις της αγοράς, καθώς και την ανάγκη να διαθέτουν επιπλέον παραγωγική ικανότητα για να ανταποκρίνονται καλύτερα σε ενδεχόμενες φάσεις αιχμής της ζήτησης. Οι μηχανές αυτές μπορούν να παράγουν έντυπο υλικό πιο αποτελεσματικά, αυξάνοντας έτσι την πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα ενός κλάδου στον οποίο, σύμφωνα με εκτιμήσεις, η πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα πριν την κρίση βρισκόταν στο 15 % με 20 %⁽⁸⁾. Σήμερα με την κρίση τοποθετείται περίπου στο 25 % με 30 %.

3.3.3 Σύμφωνα με τη γερμανική συνδικαλιστική οργάνωση Ver.di, η επέκταση της παραγωγικής ικανότητας στον κλάδο των γραφικών τεχνών στην Ευρώπη ενέτεινε τις ανταγωνιστικές πιέσεις, οι οποίες είναι πλέον καταστροφικές. Η μελέτη επισημαίνει επίσης ότι οι επενδύσεις αυτές το μόνο που κατάφεραν ήταν να εντείνουν τις πιέσεις για μείωση του κόστους και να εξαλείψουν ορισμένους ανταγωνιστές από την αγορά, γεγονός που έχει ήδη προκαλέσει μαζικές απολύσεις.

3.3.4 Η πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα και οι υπερεπενδύσεις ήδη επέφεραν ορισμένες ιδιαίτερα ηχηρές πτώχευσεις. Μία από αυτές τις επιχειρήσεις, η Quebecor World, ήταν από τις βασικές επιχειρήσεις γραφικών τεχνών στην Ευρώπη, με προσωπικό που υπερέβαινε τα 20 000 άτομα σε όλο τον κόσμο. Το 2008, η Quebecor World κήρυξε πτώχευση λόγω του άκρατου ανταγωνισμού και της αυξανόμενης χρήσης της ψηφιακής εκτύπωσης. Το 2009, η επιχείρηση επέστρεψε τα χρέη της και πλέον είναι γνωστή ως World Color, έχοντας παραχωρήσει τις ευρωπαϊκές της δραστηριότητες σε μια εταιρεία επενδύσεων, την HNBV. Εκτός από τέτοιες πτώχευσεις, πολλές επιχειρήσεις αντιδρούν στις δυσκολίες με συγχωνύσεις, μια διαδικασία που είχε ως αποτέλεσμα τεράστιες αναδιαρθρώσεις σε ολόκληρο τον κλάδο, οι οποίες με τη σειρά τους επέφεραν απώλειες θέσεων εργασίας.

3.3.5 Όπως συμβαίνει και σε πολλούς άλλους κλάδους, η οικονομική κρίση είχε σοβαρές συνέπειες και στις μισθολογικές διαπραγματεύσεις που διεξήχθησαν το 2009. Ακόμη και όταν διατηρούνται οι θέσεις εργασίας, οι ισχυρές πιέσεις που ασκούνται στους εργαζόμενους για μείωση του κόστους εργασίας επιδρούν αρνητικά στις συνθήκες εργασίας, καθώς και στις αποδοχές. Οι συλλογικές διαπραγματεύσεις του 2009 είχαν ως αποτέλεσμα την μείωση κατά 0,9 % κατά μέσο όρο της αγοραστικής δύναμης των εργαζομένων στον κλάδο των γραφικών τεχνών στην Ευρώπη⁽⁹⁾. Η διεύρυνση της αγοράς ενίσχυσε την αρνητική τάση επηρεάζοντας τις τιμές και το κόστος της εργασίας και οξύνοντας το κλίμα ανταγωνισμού.

3.4 Συγκέντρωση

3.4.1 Κατά τα τελευταία έτη ο αριθμός των επιχειρήσεων παραγωγής χάρτου, μελάνης και μηχανών τυπογραφίας έχει μειωθεί, με αποτέλεσμα ακόμη μεγαλύτερη συγκέντρωση, θέτοντας τους προμηθευτές σε θέση ισχύος, που τους επιτρέπει να επιβάλλουν ευκολότερα τους δικούς τους όρους.

⁽⁶⁾ Gennard, J. The Impact of the financial crisis on the European graphical industry (2009).

⁽⁷⁾ Ευρωπαϊκό συνέδριο για την βαθυτυπία και το περιστροφικό όφσετ, 16-20 Μαρτίου 2009, Βερόνα (Ιταλία).

⁽⁸⁾ Όπ. π.

⁽⁹⁾ Έκθεση της UNI Europa σχετικά με τις συλλογικές συμβάσεις (Rapport sur les conventions collectives d'UNI Europe), Gennard, J. (2009).

3.4.2 Μια πρόσφατη μελέτη του κλάδου των γραφικών τεχνών στην Ευρώπη δείχνει ότι η πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα, οι υπερεπενδύσεις, η περιορισμένη ζήτηση, οι χαμηλότερες τιμές των προϊόντων, οι μειούμενοι κύκλοι εργασιών και ο εντεινόμενος ανταγωνισμός στην αγορά οδήγησαν σε συγχωνεύσεις και εξαγορές και σε νέες πτωχεύσεις ⁽¹⁰⁾.

3.4.3 Οι συγχωνεύσεις και οι εξαγορές δημιούργησαν πιο μεγάλες επιχειρήσεις που είναι ακόμη πιο αποφασισμένες να εξαλείψουν τους ανταγωνιστές τους. Έτσι, το 2005, από τη συγχώνευση των δραστηριοτήτων γραφικών τεχνών των ομίλων μέσω των ενημέρωσης Bertelsmann, Gruner + Jahr και Springer προέκυψε η Prinovis, η μεγαλύτερη εταιρεία εκδοτικής βαθυτυπίας στη βιομηχανία γραφικών τεχνών στην Ευρώπη. Επίσης, ο όμιλος Schlott AG κατέλαβε τη δεύτερη θέση στον κλάδο της βαθυτυπίας στην Ευρώπη, χάρη στις εξαγορές επιχειρήσεων (REUS στο Pilsen, CZ) καθώς και ικανότητας διπλώματος και εκτύπωσης (Biegeelaar, NL) το 2006 και το 2007. Στις αρχές του 2008, ένας επενδυτικός όμιλος από τις Κάτω Χώρες προέβη στην επαναλειτούργια των δραστηριοτήτων γραφικών τεχνών της Quebecor στην Ευρώπη. Ο βρετανικός όμιλος Polstar αναζητά επί του παρόντος εταίρους για να βελτιώσει τη θέση του στην αγορά.

4. Προοπτικές

4.1 Όλες αυτές οι δυσκολίες τοποθετούν τον κλάδο του περιτροφικού όφσετ και της βαθυτυπίας στην Ευρώπη σε μια κατάσταση αβεβαιότητας που μακροπρόθεσμα θα αποβεί επιβλαβής, εάν οι φορείς λήψης αποφάσεων και τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη δεν δράσουν άμεσα και συντονισμένα. Οι κοινωνικοί εταίροι κατέληξαν όλοι στο συμπέρασμα ότι ο κλάδος χρειάζεται αναδιοργάνωση και αναδιάρθρωση προκειμένου να διασφαλίσει αειφόρο ανάπτυξη. Κατά πάσα πιθανότητα, την επόμενη δεκαετία θα υπάρξουν επιπλέον εξορθολογιστικές ενέργειες, με μεγάλο αριθμό απολύσεων. Για τον λόγο αυτό, οι κοινωνικοί εταίροι εκτιμούν ότι θα πρέπει να αναληφθούν πρωτοβουλίες τώρα, ώστε να διασφαλιστεί ότι η κρίση που αντιμετωπίζει ο κλάδος θα τεθεί υπό έλεγχο και θα τύχει της καλύτερης δυνατής διαχείρισης προς το συμφέρον των εργοδοτών και των υπαλλήλων. Πρόκειται για τόσο σοβαρή κατάσταση, που οι συνδικαλιστικές οργανώσεις εξετάζουν επί του παρόντος τις συνέπειες και προσπαθούν να χαράξουν εποικοδομητικές στρατηγικές για να διαφυλαχθούν οι θέσεις εργασίας, να προβλεφθεί ο επαγγελματικός αναπροσανατολισμός, να αποφευχθεί η επιδείνωση των συνθηκών εργασίας και να διατηρηθεί το επίπεδο των μισθών.

4.2 Το 2007, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε συμφωνία με τις επαγγελματικές ενώσεις, πρότεινε σχέδιο δράσης έξι σημείων για τον κλάδο των γραφικών τεχνών:

- 1) Ενίσχυση της δυναμικής της ευρωπαϊκής βιομηχανίας γραφικών τεχνών σε μια παγκοσμιοποιημένη αγορά
 - α) Συμπράξεις και συμμαχίες
 - β) Διαχείριση του κόστους παραγωγής
- 2) Ανάπτυξη υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας για τους πελάτες
- 3) Καλύτερη κατάρτιση

⁽¹⁰⁾ Gennard, J. Annual Collective Bargaining Survey. UNI Europa (2008).

- 4) Ενισχυμένο ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς – τυποποίηση και αναμόρφωση
- 5) Συντονισμένη αύξηση των προσπαθειών στην έρευνα και στην καινοτομία
- 6) Βελτίωση της εικόνας του κλάδου των γραφικών τεχνών.

Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση αυτή στο σύνολό της, πρόταση που εξακολουθεί να είναι επίκαιρη, και εκφράζει την ικανοποίησή της για όσα έχουν ήδη επιτευχθεί. Εντούτοις, δεδομένου ότι τα προβλήματα του κλάδου οξύνθηκαν ιδιαίτερα από την κρίση και την ύφεση που προκάλεσε σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, εκτιμά ότι θα πρέπει να ληφθούν ορισμένα μέτρα επείγοντος χαρακτήρα, που θα βοηθήσουν τον κλάδο να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις που τίθενται βραχυπρόθεσμα.

4.3 Επίσης, η χρηματοπιστωτική κρίση κατέστησε ακόμη πιο επιτακτική την ανάγκη για μια μελετημένη και συντονισμένη αντίδραση εκ μέρους των κοινωνικών εταίρων. Η χάραξη μιας πραγματικά ευρωπαϊκής βιομηχανικής πολιτικής που θα βασίζεται στο περιεχόμενο της πρότασης της Επιτροπής είναι πιο απαραίτητη από ποτέ άλλοτε. Η διαδικασία συγκέντρωσης δεν είναι ευκαίριο να συνεχιστεί πέραν του αναγκαίου βαθμού, ακόμη κι εάν πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο μιας ελεγχόμενης ενοποίησης, με προτοιμασία των μεταβατικών σταδίων, μεταξύ άλλων με μείωση του χρόνου εργασίας για τη διασφάλιση όσο το δυνατόν περισσότερων θέσεων εργασίας και με πρόβλεψη αποτελεσματικών τρόπων επαγγελματικού αναπροσανατολισμού και εσωτερικής και εξωτερικής κινητικότητας. Κατ' εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2658/2000, ο οποίος τελεί υπό αναθεώρηση, θα μπορούσαν να αναζητηθούν συμφωνίες ειδίκευσης μεταξύ των επιχειρήσεων το μερίδιο των οποίων δεν υπερβαίνει συνολικά το 20 % της αγοράς, για τη βελτίωση των τεχνικών παραγωγής και την πραγματοποίηση οικονομικών κλίμακας που θα συμβάλλουν στη βιωσιμότητά τους.

4.4 Η δραστηριότητα του πράκτορα θα μπορούσε να μελετηθεί, ώστε να προσδιοριστεί ο αντίκτυπος της στη διαμόρφωση των τιμών. Η αρχή του ελεύθερου και ανόθευτου ανταγωνισμού πρέπει να μπορεί να εφαρμόζεται με τήρηση των αξιοπρεπών εργασιακών προτύπων και αποδοχών και των συλλογικών συμβάσεων και συμφωνιών όπου αυτές υπάρχουν εντός της ΕΕ.

4.5 Η πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα του κλάδου πρέπει να μειωθεί με συντονισμένες προσπάθειες. Ο κοινωνικός διάλογος και οι συλλογικές διαπραγματεύσεις πρέπει να αναπτύσσονται σε όλα τα επίπεδα σε κάθε χώρα ώστε η αναδιάρθρωση να γίνει βάσει κοινωνικά αποδεκτών κατευθυντήριων γραμμών. Επίσης, απαιτείται επείγοντως η θέσπιση ενός επίσημου και διαρθρωμένου κοινωνικού διαλόγου σε ευρωπαϊκό επίπεδο ώστε να διατυπωθούν λύσεις αντάξιες των προκλήσεων που αντιμετωπίζει ο κλάδος. Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει ότι ο κλαδικός κοινωνικός διάλογος μπορεί να καταλήξει σε υιοθέτηση θέσεων, κοινών δηλώσεων, κατευθυντήριων γραμμών, κωδίκων συμπεριφοράς, χαρτών και συμφωνιών.

4.6 Η χρηματοπιστωτική και υλικοτεχνική βοήθεια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι απαραίτητη για τη διατήρηση στο μέλλον ενός υγιούς και ευημερούντος κλάδου περιτροφικού όφσετ και βαθυτυπίας στην Ευρώπη. Η ΕΟΚΕ προτρέπει τις επιχειρήσεις να ζητήσουν την παρέμβαση των διαθέσιμων ευρωπαϊκών μέσων, συγκεκριμένα μέσω του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), του Ευρωπαϊκού Ταμείου για την Προσαρμογή στην Παγκοσμιοποίηση και του

Ευρωπαϊκού Ταμείου για την έρευνα και καινοτομία. Επίσης ευκαταία θα ήταν η αξιολόγηση των δυνατοτήτων παρέμβασης της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων για τη χρηματοδότηση της προσαρμογής των επιχειρήσεων σε δραστηριότητες που απαιτούν νέες τεχνολογίες. Η επιθυμητή χρήση διαφόρων συστημάτων ενίσχυσης θα πρέπει να έχει ως μοναδικό στόχο τη διευκόλυνση κατά τη μεταβατική περίοδο και όχι την έμμεση χρηματοδότηση μετεγκαταστάσεων.

4.7 Για το άμεσο μέλλον, η ΕΟΚΕ προτείνει τις εξής τέσσερις πρωτοβουλίες:

4.7.1 Συγκρότηση ομάδας προβληματισμού υψηλού επιπέδου που θα απαρτίζεται από εκπροσώπους του κλάδου, υπαλλήλους και ερευνητές, προκειμένου να εντοπιστεί καλύτερα η πιθανή μορφή της βιομηχανίας γραφικών τεχνών μεσοπρόθεσμα και να διατυπωθούν προτάσεις για το νέο επιχειρηματικό πρότυπο που θα πρέπει να αναδυθεί.

4.7.2 Διοργάνωση διάσκεψης με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη προκειμένου να αποτυπωθεί από κοινού η κατάσταση των πραγμάτων και να συναχθούν οι προοπτικές βραχυπρόθεσμης δράσης. Στους κοινωνικούς εταίρους θα μπορούσε να ανατεθεί το καθήκον να εντοπίσουν πιθανές εκδοχές για την εξέλιξη του επαγγέλματος

και να προτείνουν μέτρα άμεσης εφαρμογής ώστε να οδηγηθεί η αγορά προς μια αειφόρο λειτουργία.

4.7.3 Κατάρτιση ανεξάρτητης μελέτης, που θα χρηματοδοτήσει η Επιτροπή στα πλαίσια του ευρωπαϊκού κλαδικού κοινωνικού διαλόγου, προκειμένου να διευκρινιστεί το μέλλον του κλάδου μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, και στην οποία θα ληφθούν συγκεκριμένα υπόψη οι νέες τεχνολογίες, η εξέλιξη της συμπεριφοράς των καταναλωτών και οι στρατηγικές των προμηθευτών και των παραγγελιοδοτών.

4.7.4 Σύσταση παρατηρητηρίου ή κλαδικού συμβουλίου για τα επαγγέλματα και τις δεξιότητες, με σκοπό την καταγραφή των σημερινών και μελλοντικών επαγγελμάτων. Η καλή γνώση των απαιτούμενων δεξιοτήτων επιβάλλεται απολύτως για τη χάραξη των κατάλληλων πολιτικών κατάρτισης και επαγγελματικού αναπροσατολισμού.

4.8 Προκειμένου να εξασφαλισθεί η αποτελεσματική παρακολούθηση των εξελίξεων στον κλάδο, η Επιτροπή θα πρέπει να αποκτήσει ένα σύστημα συλλογής αξιόπιστων πληροφοριών και δεδομένων που θα είναι ανοικτό στη διαβούλευση με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Βρυξέλλες, 14 Ιουλίου 2010.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Mario SEPI
